

32003F0080

L 29/55

EIROPAS SAVIENĪBAS OFICIĀLAIS VĒSTNESIS

5.2.2003.

PADOMES PAMATLĒMUMS 2003/80/TI
(2003. gada 27. janvāris)
par vides krimināltiesisko aizsardzību

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienību, un jo īpaši tā 29. pantu, 31. panta e) punktu un 34. panta 2. punkta b) apakšpunktu,

ņemot vērā Dānijas Karalistes iniciatīvu ⁽¹⁾,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta atzinumu ⁽²⁾,

tā kā:

- (1) Savienību satrauc nodarījumu pret vidi pieaugums un to sekas, kas arvien biežāk pārsniedz to valstu robežas, kurās nodarījumi veikti.
- (2) Šādi nodarījumi apdraud vidi, un tāpēc uz tiem ir asi jāreaģē.
- (3) Nodarījumi pret vidi ir dalībvalstu kopēja problēma, un tāpēc ir vajadzīga to saskaņota rīcība, lai vidi aizsargātu krimināltiesiski ⁽³⁾.
- (4) 2001. gada martā Eiropas Komisija iesniedza priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par vides krimināltiesisko aizsardzību ⁽⁴⁾, pamatojoties uz Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 175. panta 1. punkta.
- (5) Padome uzskatīja par lietderīgu šajā pamatlēmumā iekļaut vairākas materiālo tiesību normas, kas bija paredzētas direktīvas priekšlikumā, tai skaitā normas, kas definē darbības, kas dalībvalstīm to tiesībās jā kvalificē kā noziedzīgi nodarījumi.
- (6) Eiropas Parlaments sniedza savu atzinumu par Direktīvas priekšlikumu 2002. gada 9. aprīlī. 2002. gada oktobrī

Eiropas Komisija iesniedza grozītu Direktīvas priekšlikumu, ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 250. panta 2. punktu. Padome neuzskatīja par lietderīgu grozīt šo pamatlēmumu jaunā priekšlikuma dēļ.

- (7) Padome izskatīja šo priekšlikumu, taču nonāca pie slēdziena, ka vairākumu, kas vajadzīgs tā pieņemšanai Padomē, nevar savākt. Minētais vairākums uzskata, ka priekšlikums pārsniedz pilnvaras, ko Kopienai piešķir Eiropas Kopienas dibināšanas līgums, un ka attiecīgos mērķus var panākt, pieņemot Pamatlēmumu uz Līguma par Eiropas Savienību VI sadaļas bāzes. Padome turklāt uzskatīja, ka šis pamatlēmums, kas pamatots ar 34. pantu Līgumā par Eiropas Savienību, ir īstais tiesību akts, ar kuru dalībvalstīm uzlikt pienākumu paredzēt kriminālsodus. Komisijas iesniegtais grozītais priekšlikums nebija tāds, kas liktu Padomei grozīt savu nostāju šajā jautājumā.
- (8) Par nodarījumiem pret vidi pie atbildības ir jāsauc ne vien fiziskas, bet arī juridiskas personas.
- (9) Dalībvalstīm jānosaka plaša jurisdikcija pār šiem nodarījumiem, lai izvairītos no tā, ka fiziskas vai juridiskas personas izvairās no saukšanas pie atbildības tikai tā iemesla dēļ, ka nodarījums netika izdarīts attiecīgās dalībvalsts teritorijā.
- (10) 1998. gada 4. novembrī Eiropas Padome pieņēma Konvenciju par vides krimināltiesisko aizsardzību, un tā ir ņemta vērā šā tiesību akta normās,

IR PIEŅĒMUSI ŠO PAMATLĒMUMU.

1. pants

Definīcijas

Šajā pamatlēmumā:

- a) "prettiesiski" nozīmē pārkāpt likumu, pārvaldes noteikumus vai lēmumu, ko pieņēmusi kompetenta iestāde, tostarp tādas tiesību aktus, ar kuriem īsteno saistošus Kopienas tiesību noteikumus, kuru mērķis ir vides aizsardzība;

⁽¹⁾ OV C 39, 11.2.2000., 4. lpp.

⁽²⁾ Atzinumi sniegti 2000. gada 7. jūlijā (OV C 121, 24.4.2001., 494. lpp.) un 2002. gada 9. aprīlī (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēts).

⁽³⁾ Skatīt arī pielikumu.

⁽⁴⁾ OV C 180 E, 26.6.2001., 238. lpp.

b) "ūdeņi" ir jebkuri pazemes vai virszemes ūdeņi, tostarp ezeru, upju, okeānu un jūru ūdeņi;

c) "juridiska persona" ir ikviens juridiska vienība, kam šāds statuss ir atbilstīgi piemērojamām valsts tiesībām, izņemot valstis vai citus publisko tiesību subjektus, kas īsteno valsts varu, un starptautiskās publiskās organizācijas.

2. pants

Ar nodomu izdarīti nodarījumi

Katra dalībvalsts veic vajadzīgos pasākumus, lai tās tiesībās kā noziedzīgus nodarījumus kvalificētu šādas darbības:

a) vielu vai jonizējošas radiācijas izplūdināšanu, izmeti vai ievadīšanu gaisā, augsnē vai ūdeņos, kas izraisa personu nāvi vai smagus miesas bojājumus;

b) vielu vai jonizējošas radiācijas prettiesisku izplūdināšanu, izmeti vai ievadīšanu gaisā, augsnē vai ūdeņos, kas izraisa vai var izraisīt noturīgu vai būtisku to stāvokļa pasliktināšanos vai personu nāvi vai smagus miesas bojājumus, vai būtisku kaitējumu aizsargājamiem pieminekļiem, citiem aizsargājamiem objektiem, lietām, dzīvniekiem vai augiem;

c) atkritumu, tostarp bīstamo atkritumu, prettiesiska iznīcināšana, apstrāde, glabāšana, pārvadāšana, eksports vai imports, kas izraisa vai var izraisīt personas nāvi vai smagus miesas bojājumus vai būtisku kaitējumu gaisa, augsnes, ūdeņu kvalitātei, dzīvniekiem vai augiem;

d) prettiesiska tādas rūpnīcas ekspluatācija, kurā veic bīstamas darbības un kas ārpus šīs rūpnīcas izraisa vai var izraisīt personas nāvi vai smagus miesas bojājumus, vai būtisku kaitējumu gaisa, augsnes, ūdeņu kvalitātei, dzīvniekiem vai augiem;

e) kodolmateriālu vai citu bīstamu radioaktīvu vielu prettiesiska ražošana, apstrāde, glabāšana, izmantošana, pārvadāšana, eksports vai imports, kas izraisa vai var izraisīt personas nāvi vai smagus miesas bojājumus vai būtisku kaitējumu gaisa, augsnes, ūdeņu kvalitātei, dzīvniekiem vai augiem;

f) aizsargājamo dzīvnieku vai augu sugu vai to daļu prettiesisks valdījums, ķeršana, bojāšana, nogalināšana vai tirdzniecība vismaz tad, kad tās valsts tiesībās ir definētas kā tādas, kas pakļautas izzušanas draudiem;

g) prettiesiska tirdzniecība ar vielām, kas noārda ozona slāni,

kad tās izdarītas ar nodomu.

3. pants

Nodarījumi aiz neuzmanības

Katra dalībvalsts veic vajadzīgos pasākumus, lai tās tiesībās kā noziedzīgus nodarījumus kvalificētu darbības, kas uzskaitītas 2. pantā, ja tās izdarītas aiz neuzmanības vai vismaz smagas neuzmanības.

4. pants

Līdzdalība un uzskūdišana

Katra dalībvalsts veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to, ka ir sodāma līdzdalība 2. pantā minētajās darbībās vai uzskūdišana veikt 2. pantā minētās darbības.

5. pants

Sodi

1. Katra dalībvalsts veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to, lai sodi par 2. un 3. pantā minētajām darbībām būtu efektīvi, samērīgi un preventīvi, tostarp, vismaz smagākajos gadījumos, brīvības atņemšana, kas var būt izdošanas iemesls.

2. Kriminālsodiem, kas paredzēti 1. punktā, var pievienot citus sodus vai pasākumus, piemēram, fiziskai personai, atņemt tiesības veikt darbību, kurai ir vajadzīga oficiāla atļauja vai apstiprinājums, vai būt par sabiedrības vai fonda dibinātāju, vadītāju vai valdes locekli, ja fakti, par ko tā notiesāta, liecina par acīmredzamu risku, ka šī persona varētu turpināt tāda paša veida kriminālas darbības.

6. pants

Juridisku personu atbildība

1. Katra dalībvalsts veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to, ka juridiskas personas var saukt pie atbildības par 2. un 3. pantā minētajām darbībām, ko to vārdā, darbojoties individuāli vai kā juridiskas personas institūcijas locekli, izdarījusi kāda persona, kura veic šīs juridiskās personas vadības pienākumus, pamatojoties uz:

- pilnvaru pārstāvēt juridisku personu vai
- tiesībām pieņemt lēmumus juridiskas personas vārdā, vai
- spēju iekšēji kontrolēt juridisku personu,

kā arī par piedalīšanos 2. pantā minēto nodarījumu izdarīšanā līdzdalībnieka vai uzskūditāja statusā.

2. Neatkarīgi no 1. punktā paredzētajiem gadījumiem katra dalībvalsts veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to, ka juridisku personu var saukt pie atbildības tad, ja 1. punktā minētās personas uzraudzības vai kontroles trūkums ir darījis iespējamu to, ka darbības, kas minētas 2. un 3. pantā, šīs juridiskās personas vārdā veic persona, kas ir tās pakļautībā.

Juridiskas personas saukšana pie atbildības saskaņā ar 1. un 2. punktu neizslēdz fizisko personu, kas ir 2. un 3. pantā minēto darbību izdarītāji, uzkūditāji vai līdzdalībnieki, kriminālatbildību.

7. pants

Juridiskām personām piemērojamie sodi

Katra dalībvalsts veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka juridisku personu, ko sauc pie atbildības saskaņā ar 6. pantu, var sodīt ar efektīviem, samērīgiem un preventīviem sodiem, kas ietver naudas sodu kā kriminālsodu vai cita veida sodu, un var ietvert citus šādus sodus:

- a) izslēgšanu no tiesībām saņemt atbalstu vai priekšrocības no valsts;
- b) īslaicīgu vai pastāvīgu aizliegumu veikt rūpniecisku vai komerciālu darbību;
- c) pakļaušanu tiesas uzraudzībai;
- d) likvidēšanu tiesas ceļā;
- e) pienākumu veikt īpašus pasākumus, lai izvairītos no sekām, kas iestājas tādu darbību rezultātā kā tās, par kurām persona tika saukta pie kriminālatbildības.

8. pants

Jurisdikcija

1. Katra dalībvalsts veic vajadzīgos pasākumus, lai noteiktu tās jurisdikciju attiecībā uz nodarījumiem, kas minēti 2. un 3. pantā, ja attiecīgo nodarījumu izdara:

- a) pilnīgi vai daļēji tās teritorijā, pat ja nodarījuma sekas pilnībā iestājušās citur;
- b) uz kuģa vai gaisakuģa, kas tajā reģistrēts vai kuģo ar tās karogu;
- c) to juridisko personu vārdā, kuru juridiskā adrese ir tās teritorijā;
- d) tās pilsonis, ja nodarījums ir krimināli sodāms vietā, kurā tas ir izdarīts, vai ja vieta, kurā tas ir izdarīts, nav pakļauta nevienas valsts jurisdikcijai.

2. Saskaņā ar 9. panta noteikumiem ikviena dalībvalsts var nolemt, ka tā nepiemēros vai tikai īpašos gadījumos vai apstākļos piemēros noteikumus par jurisdikciju, kas paredzēti:

- a) šā panta 1. punkta c) apakšpunktā;
- b) šā panta 1. punkta d) apakšpunktā.

9. pants

Izdošana un kriminālvajāšana

- a) ikviena dalībvalsts, kura saskaņā ar savām valsts tiesībām vēl neizdod savus pilsoņus, veic vajadzīgos pasākumus, lai noteiktu tās jurisdikciju attiecībā uz nodarījumiem, kas paredzēti 2. un 3. pantā, ja šos nodarījumus izdarījuši tās pilsoņi ārpus šīs valsts teritorijas;
  - b) ikviena dalībvalsts, kuras kādam pilsonim citā dalībvalstī inkriminē nodarījuma izdarīšanu, kas ietver 2. un 3. pantā aprakstītās darbības, un kura vēl neizdod attiecīgo personu šai citai dalībvalstij, pamatojoties vienīgi uz personas pilsonību, lietu iesniedz izskatīšanai savās kompetentajās iestādēs, lai vajadzības gadījumā uzsāktu kriminālvajāšanu. Lai varētu veikt kriminālvajāšanu, lietas dokumentus, informāciju un pierādījumus, kas attiecas uz nodarījumu, nodod saskaņā ar procedūrām, kas paredzētas 6. panta 2. punktā Eiropas Konvencijā par izdošanu. Pieprasītāju dalībvalsti informē par uzsāktu kriminālvajāšanu un tās iznākumu.
2. Šajā pantā dalībvalsts pilsoņa jēdzienu interpretē saskaņā ar jebkuru paziņojumu, ko šī valsts iesniegusi saskaņā ar 6. panta 1. punkta b) un c) apakšpunktu 1957. gada 13. decembra Eiropas Konvencijā par izdošanu.

10. pants

Īstenošana

1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai līdz 2005. gada 27. janvārim panāktu atbilstību šī pamatlēmuma noteikumiem.
2. Līdz 2005. gada 27. aprīlim dalībvalstis nosūta Padomes ģenerālsekretariātam un Komisijai to noteikumu tekstu, ar kuriem to tiesībās transponē saistības, ko tām uzliek šis pamatlēmums. Pamatojoties uz šo informāciju un uz Komisijas rakstisku ziņojumu, Padome ne vēlāk kā 2006. gada 27. janvārī pārbauda, kā dalībvalstis ir veikušas pasākumus, kas vajadzīgi, lai panāktu atbilstību šim pamatlēmumam.

11. pants

Teritoriālā piemērošana

Šo pamatlēmumu piemēro Gibraltāram.

12. pants

Piemērošanas diena

Šis pamatlēmums stājas spēkā tā publicēšanas dienā *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Briselē, 2003. gada 27. janvārī

Padomes vārdā —
priekšsēdētājs
G. PAPANDREOU

PIELIKUMS

Padome pieņem zināšanai Austrijas nodomu panākt atbilstību 2. panta f) un g) apakšpunktiem attiecībā uz mazāk smagiem nodarījumiem un 3. pantam, paredzot efektīvus, samērīgus un preventīvus sodus tās administratīvajās tiesībās.
